

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSA Szczepaniak - Cicha (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania E. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 listopada 2014 r.,
zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 24 czerwca 2014 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 19 marca 2014 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację E. D. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 8 maja 2013 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Na rozprawie apelacyjnej poprzedzającej wydanie wyroku ubezpieczony udzielił pełnomocnictwa procesowego swej żonie K. D. Pismem z dnia 17 lutego 2014 r. adwokat T. K. poinformował o wypowiedzeniu mu pełnomocnictwa przez E. D. Wniosek o „wydanie” wyroku z uzasadnieniem złożył ubezpieczony. Sąd Apelacyjny skierował odpis wyroku z uzasadnieniem do E. D., przesyłkę odebrała w dniu 10 kwietnia 2014 r. K. D., jako dorosły domownik.

W dniu 30 maja 2014 r. E. D. udzielił pełnomocnictwa adwokatowi S. S. do sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej. Skarga kasacyjna wpłynęła w dniu 12

czerwca 2014 r. Sąd Apelacyjny zaskarżonym postanowieniem z dnia 24 czerwca 2014 r. odrzucił skargę, jako spóźnioną. Wywiódł, że zgodnie z art. 385⁵ § 1 k.p.c. skargę kasacyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem stronie skarżącej. Ponieważ skarga kasacyjna w przedmiotowej sprawie wniesiona została z naruszeniem wskazanego terminu Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie pełnomocnik E. D. zaskarżył postanowienie w całości wnosząc o jego uchylenie i przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ewentualnie o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej na podstawie art. 168 § 1 k.p.c. Sformułował zarzut naruszenia prawa procesowego - art. 398⁶ § 2 k.p.c. przez jego błędne zastosowanie, polegające na przyjęciu, że skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu z uwagi na jej wniesienie po upływie terminu, pomimo iż skarga nadana została w placówce operatora publicznego w terminie otwartym do wniesienia skargi. Zarzucił także błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że skarga kasacyjna została złożona z uchybieniem terminu.

Uzasadniając zażalenie pełnomocnik wywiódł, że skarga kasacyjna została nadana listem zwykłym w dniu 10 czerwca 2014 r. przez osobę, którą posłużył się pełnomocnik procesowy, przebywający na zwolnieniu lekarskim z powodu ciąży. W dniu 12 czerwca 2014 r. złożono dodatkowe egzemplarze skargi pozostając w przeświadczeniu, że termin jest zachowany. Nadto z biura informacyjnego Sądu pełnomocnik uzyskał informację, że termin do wniesienia skargi kasacyjnej w tej sprawie upływa w dniu 12 czerwca 2014 r. Pełnomocnik zwrócił także uwagę na niejednoznaczne określenie daty odbioru pisma na zwrotnym poświadczeniu odbioru przesyłki zawierającej odpis wyroku z uzasadnieniem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się skuteczne prowadząc do uchylenia zaskarżonego postanowienia.

Za uzasadniony uznać należy zarzut błędnych ustaleń, polegających na przyjęciu, że skarga kasacyjna wniesiona została z uchybieniem terminu.

Jak niezbitnie wynika z akt sprawy E. D. był przed Sądem Apelacyjnym reprezentowany przez pełnomocnika ustanowionego na rozprawie - żonę K. D. Zgodnie z treścią art. 133 § 3 k.p.c., jeżeli ustanowiono pełnomocnika procesowego lub osobę upoważnioną do odbioru pism sądowych, doręczenia należy dokonać tym osobom. Przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o doręczeniach mają charakter obligatoryjny, co oznacza, że wiążą zarówno sąd, jak i strony, wyłączając wszelką swobodną dyspozycję stron co do sposobu doręczania przesyłek sądowych. Z jednolicie ukształtowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że przepis art. 133 § 3 k.p.c. ma zastosowanie także wtedy, gdy sama strona zgłosi wniosek o doręczenie pisma (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2005 r., I CZ 20/05, LEX nr 603156). Doręczenie pisma sądowego lub procesowego samej stronie, a nie ustanowionemu przez nią pełnomocnikowi oznacza naruszenie przepisów postępowania. Przyjęte przez judykaturę rozumienie przywołanego przepisu, jak i pozostałych stanowiących model doręczeń, podyktowane jest ujednoczeniem tej instytucji procesowej, gdyż prawidłowe doręczenie ma fundamentalne znaczenie dla rozpoczęcia biegu terminów do dokonania określonych czynności. Trybunał Konstytucyjny, akceptując te zapatrywania na tle stosowania art. 133 § 3 k.p.c., w postanowieniu z dnia 1 czerwca 2011 r., Ts 216/09 (OTK-B 2011 nr 3, poz. 233), stwierdził że przyjęcie określonego standardu związanego z doręczeniami, będącego odejściem od zasady rozporządzalności formalnej, rozumianej jako rozporządzanie przez uczestników postępowania poszczególnymi czynnościami, stanowi gwarancję prawidłowości doręczeń, gdyż pozostawienie w tym zakresie swobody stronom nie pozwalałoby sprostać potrzebom praktyki. Zamierzeniem ustawodawcy było wyeliminowanie wszelkich rozbieżności w doręczaniu pism, zatem sąd doręcza pisma ustanowionemu pełnomocnikowi także w sytuacji, gdy o doręczenie wystąpiła sama strona.

W rozpatrywanej sprawie z wnioskiem o doręczenie wyroku z uzasadnieniem wystąpił E. D., jednakże obowiązkiem Sądu drugiej instancji było doręczenie żądanych dokumentów jego pełnomocnikowi, zgodnie z dyspozycją art. 133 § 3

k.p.c. Tymczasem Sąd Apelacyjny skierował odpis wyroku z uzasadnieniem do E. D., a więc do strony, nie do pełnomocnika. W żadnym razie fakt, że korespondencję tę odebrała żona ubezpieczonego, jako dorosły domownik, nie pozwala na przyjęcie procesowego skutku doręczenia przesyłki K. D., jako pełnomocnikowi. Okoliczność ta przesądza jedynie o doręczeniu przesyłki adresatowi na podstawie o 138 § 1 k.p.c., a więc o doręczeniu zastępczym E. D. Zważyć przy tym należy, że gdy dorosły domownik odebrał przesyłkę w trybie art. 138 § 1 k.p.c., to nie znaczy, że zapoznał się z jej treścią, łamiąc zasadę poszanowania tajemnicy korespondencji. Skutek doręczenia następuje wówczas tylko w stosunku do adresata przesyłki, a nie do dorosłego domownika.

W myśl art. 398⁵ § 1 k.p.c., skargę kasacyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem stronie skarżącej. Przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że termin dwumiesięczny liczony jest od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem zgodnie z wymogami art. 387 § 3 k.p.c. i przy zastosowaniu art. 133 § 3 k.p.c. Ponieważ Sąd drugiej instancji wymogów tych nie dochował, zażalenie należało uznać za oczywiście uzasadnione, co skutkuje jego uwzględnieniem. Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł kasatoryjnie na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.